

Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede 2023:

Het recht op waardig werk en sociale bescherming

"Voordat ik mijn rechten kende, accepteerde ik al het misbruik, het ontoereikende loon, de uren slavenarbeid [...]. Ik leed veel, ik had nachtmerries".

Ana Isabel, Peru

"We deden kleine klusjes om te overleven en ons dagelijks brood te verdienen, maar niet om vooruit te komen of de grote projecten van het leven te verwezenlijken."

Barclay, Centraal-Afrikaanse Republiek

"Mijn man moet al het misbruik accepteren omdat de werklozen in de rij staan. Mensen zijn verstoken van hun basisrechten en hebben geen andere keuze".

Georgette, Libanon

"In België zijn mensen die in armoede leven vaak het slachtoffer van vooroordelen. Zoals: mensen die een uitkering ontvangen worden 'lui' genoemd. En mensen denken dat wij 'ervoor kiezen' om niet te werken, dat wij van een uitkering willen leven door 'niets te doen'."

Nicolas, België

Veel mensen die in extreme armoede leven werken in de 'informele' sector. Dat wil zeggen: niet geregistreerd, niet erkend en niet beschermd door de arbeidswetgeving. Zij worden geconfronteerd met moeilijke en gevaarlijke omstandigheden. De meest uitgesloten mensen hebben geen andere keuze dan zich neer te leggen bij onaanvaardbare situaties en worden vaak beschouwd en behandeld als "wegwerpstukken". Ze maken lange werkdagen, en verdienen niet genoeg om zichzelf en hun gezin te kunnen onderhouden.

De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) schat dat bijna twee derde van de werkende wereldbevolking, informele werknemers zijn. Het gaat om twee miljard mensen. In Latijns-Amerika en Afrika ten zuiden van de Sahara laten de hoogste percentages zien. In 2020 werd slechts 46,9% van de wereldbevolking daadwerkelijk gedekt door minstens één socialezekerheidsuitkering. Dus meer dan de helft van de wereldbevolking geniet helemaal geen bescherming. Informeel werk komt ook voor in landen met hoge inkomens, vooral onder kwetsbare werknemers en werknemers zonder papieren. Voor mensen die in extreme armoede leven schept de afwezigheid van het recht op het werk, waardige arbeidsomstandigheden en sociale bescherming onzekerheid. Hierdoor hebben ze geen controle over hun leven en krijgen ze te maken met

uitbuiting, vernedering en een gevoel van nutteloosheid. Dat verhindert hen volledig deel te nemen aan het leven van hun gemeenschap.

De Wereldbank schat dat in de komende tien jaar een miljard jongeren zal proberen de arbeidsmarkt te betreden, maar dat minder dan de helft van hen formeel werk zal vinden.

Mensen in armoede worden gediscrimineerd omdat ze geen waardig werk kunnen vinden vanwege hun sociaaleconomische status, hun lage onderwijs- en opleidingsniveau en het stigma dat aan armoede kleeft.

UNICEF schat dat in de minst ontwikkelde landen iets meer dan één op de vier kinderen (tussen 5 en 17 jaar) werk doet dat schadelijk is voor hun gezondheid en ontwikkeling. Voor deze gezinnen is het nog moeilijker om uit de armoede te geraken. Discriminatie wordt ook ervaren door vrouwen, die volgens de IAO 58% van de informele arbeidskrachten uitmaken. Vrouwen die in armoede leven worden waarschijnlijk het laagst betaald, het meest gemarginaliseerd en het meest blootgesteld aan seksuele intimidatie op het werk. Hoewel het werk van vrouwen bijdraagt aan de economie en aan het welzijn van individuen, gezinnen en samenlevingen, is zorg en huishoudelijk werk onbetaald, ondergewaardeerd en wordt er geen rekening mee gehouden in beleidsagenda's.

Ook de meest uitgesloten onder ons doen nuttig werk, vaak in hachelijke omstandigheden. Ze liepen bijvoorbeeld voorop bij milieubescherming en trends op het gebied van reparatie, hergebruik en recycling, lang voordat het concept van de "circulaire economie" populair werd. Ondanks hun economische, sociale en ecologische bijdrage wordt hun werk niet erkend of zelfs afgewezen door de maatschappij.

"In achterstandswijken zijn veel werknemers niet afhankelijk van werkgevers, maar van hun eigen middelen: mensen verzamelen wat anderen weggooien, ze sleutelen, repareren of bergen onderdelen op, verkopen het onbruikbare door of verkopen het op gewicht. Deze mensen slagen erin hun gezin te onderhouden met wat anderen weggooien."

Thérèse, Libanon

De ervaring van mensen die in armoede leven en de realiteit van hun situatie staan ver af van de belofte van het recht op werk en een leven in waardigheid. Toch zijn die vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Ook in de Agenda van 2030 staat dat we armoede in al haar vormen over heel de wereld moeten beëindigen.

De realiteit is des te schokkender gezien de rijkdom, kennis en technologische vooruitgang waarover we beschikken.

Deze vooruitgang had al tientallen jaren geleden een einde aan de armoede kunnen maken. Toch zorgt institutioneel geweld, oneerlijke systemen, wetten, beleidsmaatregelen en acties ervoor dat armoede blijft bestaan en de ongelijkheid toeneemt.

Ter gelegenheid van de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede benadrukken we dat "waardig werk" en "sociale bescherming", die nauw met elkaar verbonden zijn, de drijvende krachten zijn achter de strijd tegen armoede.

Om onze doelen te bereiken, moeten we kiezen tussen een race naar de bodem en een race naar de top. Laten we voor het laatste kiezen en streven naar de hoogste normen voor ieder mens, zodat iedereen de kans krijgt om te schitteren en het beste van zichzelf te geven aan hun gezin, hun gemeenschap en de wereld.

We dringen er bij regeringen op aan om de maximaal beschikbare middelen te gebruiken om hun verplichtingen op het gebied van mensenrechten geleidelijk na te komen. Het internationaal recht vereist dit ook. Bij het nastreven van de hoogst mogelijke normen, doen wij een beroep op:

Waardig werk voor iedereen - De IAO omschrijft waardig werk als "productief werk voor vrouwen en mannen in omstandigheden van vrijheid, gelijkheid, veiligheid en menselijke waardigheid".

Deze definitie van waardig werk biedt een sleutel tot het uitroeien van armoede en moet begrepen worden in het geheel van het recht op een waardig leven. Het moet de verborgen dimensies van armoede, sociaal en institutioneel geweld aanpakken en niet erkende bijdragen erkennen. Die ontnemen namelijk mensen die in armoede leven hun macht, en veroorzaken fysiek, psychisch en emotioneel lijden. Waardig werk bestrijdt discriminatie en sociale uitsluiting en bevordert de samenhang. Uitgesloten mensen kunnen zo opnieuw aan het openbare leven deelnemen.

Waardig werk doorbreekt ongelijke machtsverhoudingen want de werknemer wordt erkend als iemand met rechten en iemand die opleidingen kan volgen om zijn of haar job beter uit te oefenen. Een werknemer heeft recht op een eerlijk loon, sociale zekerheid en veilige werkomstandigheden. Waardig werk geeft mensen mondigheid en controle over hun inkomen.

De inkomenszekerheid die sociale bescherming biedt stelt hen in staat om hun toekomst met vertrouwen te plannen. Bovendien bestrijdt waardig werk

discriminatie (geen hiërarchie van functies of formele kwalificaties), waardoor het gezien wordt als een "drager van menselijkheid".

Universele Sociale Bescherming (USP) - Het leven zit vol onzekerheden en iedereen heeft recht op inkomenszekerheid of "bescherming tegen armoede en risico's voor levensonderhoud en welzijn". Regeringen zijn verplicht om alle middelen waarover ze beschikken in te zetten voor sociale bescherming voor iedereen. Iedereen die sociale bescherming nodig heeft, moet er toegang toe hebben. Voor mensen in armoede moeten drempels weggewerkt worden die deze toegang in de weg staan. Sommige van hen eisen hun rechten niet op. Dat kan komen door een gebrek aan kennis van hun rechten of door het stigma dat aan armoede verbonden is. Bij het ontwerpen en uitvoeren van universele sociale beschermingsregelingen moeten regeringen mensen in armoede betrekken.

Laten we waardigheid als kompas nemen voor vooruitgang en zo fundamentele mensenrechten en sociale rechtvaardigheid centraal stellen in de besluitvorming. Waardigheid geeft vorm aan een wereldeconomie die het welzijn van mensen en de planeet prioriteit geeft boven het maximaliseren van bedrijfswinsten, en zo sociale rechtvaardigheid, vrede en welvaart garandeert. Om vooruitgang te boeken zijn sterke partnerschappen nodig. Het wereldwijde partnerschap voor universele sociale bescherming en de wereldwijde coalitie voor sociale rechtvaardigheid verdienen steun.

17 oktober is een baken van hoop, een dag om eer te bewijzen aan de miljoenen mensen die lijden onder het stille en blijvende geweld van armoede. Het is een kans om de belofte om niemand achter te laten na te komen. Om achter de meest kwetsbaren te staan en ons in te zetten om van waardigheid een realiteit voor iedereen te maken.

—————

De Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede bestaat sinds 1987 en werd in 1992 erkend door de Verenigde Naties. Het bevordert de dialoog en het begrip tussen mensen die in armoede leven, hun gemeenschappen en de samenleving als geheel. "Het is een gelegenheid om de inspanningen en strijd van mensen die in armoede leven te erkennen, om hen een stem te geven voor hun zorgen en om te erkennen dat de armen in de voorhoede staan van de strijd tegen armoede". (Verenigde Naties, Verslag van de Secretaris-Generaal, A/61/308, par. 58)

Voor meer informatie over de initiatieven, evenementen en activiteiten die 17 oktober overal ter wereld tot leven brengen, kunt u de website van UNDESA en de website www.overcomingpoverty.org raadplegen.

- Opmerking: Deze discussienota is gebaseerd op de wereldwijde raadpleging die het Forum du Refus de la Misère het afgelopen jaar heeft gehouden met mensen die in armoede leven en organisaties die nauw met hen samenwerken. De standpunten in dit document vertegenwoordigen niet noodzakelijk die van de Verenigde Naties of haar lidstaten.

The poster features a central illustration of a woman with multiple arms raised in triumph, surrounded by silhouettes of people working in various settings: a construction worker, a person carrying a basket, a farmer with a pitchfork, and a person sitting on the ground. The background is a gradient from purple to orange.

17 OCTOBER 2023
**WORLD DAY FOR OVERCOMING
EXTREME POVERTY**

**Decent
Work and
Social
Protection**

**Putting
Dignity in
Practice
for All**

2022-2023
30 YEARS OF THE INTERNATIONAL DAY FOR ERADICATION OF POVERTY

 overcomingpoverty.org   overcomingpoverty@atd-fourthworld.org